РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ



НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 2 (49)

Березень – квітень 2023 р.

DOI 10.53672/ej.2.2023

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.
Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.
Землянська О. В.
Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.
Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.2.2023

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2023, № 2 (49)

березень – квітень 2023 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.2.2023[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2023. — № 2 (49) (березень – квітень 2023). — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2023
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2023

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 12

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *12*

Головченко Л. М., Лозовий А. І., Сімакова-Єфремян Е. Б. та ін. Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта . . 12

Каралкін Максим Васильович 16

«Актуальні проблеми діяльності психолога в сучасних умовах: професійні вимоги і завдання»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ 13 травня 2021р.) 16

Вітомський Ю. Л., Бондаренко С. Ю. Валідність психологічного дослідження: математика абсурду 19

Назаров О. А. Міжнародно-правові та науково-експертні підходи до формування правил поведінки щодо висвітлення насильства проти дітей. Презентація / Круглий стіл online на тему: «Психологічні, юридичні та етичні аспекти висвітлення насильства проти дітей» . 22

1.2. Судово-психологічна експертиза *25*

Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Офіс Генерального прокурора. Реєстр психологів, які залучаються до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги 25

1.3. Рецензії та нові видання *28*

Йосипов А., Яценко В., Колокольніков В. Рекомендації 28

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 31

На «Всеукраїнській школі юридичної психології», яка проводилась Острозьким осередком Ліги студентів Асоціації правників України у Рівно 05 березня 2023 року було представлено класичний тип поліграфу та сучасний поліграф EyeDetect 31

VerifEye - перший у світі мобільний додаток для виявлення та перевірки прихованої інформації за допомогою мобільного телефону 31

Київський університет інтелектуальної власності та права: презентація матеріально-технічної бази навчання психологів, юристів за освітніми компонентами інструментальних методів виявлення прихованої інформації (поліграф) 32

03 квітня 2023 року до складу редакційної колегії online журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» було включено науковців Київського університету інтелектуальної власності та права 32

Рекомендовано для проходження психологам: безкоштовний професійний онлайн-курс «Психологічні основи допомоги дітям, що постраждали від війни» з фінальним тестуванням знань та отриманням сертифікату 33

Реєстр психологів, які залучаються до опитування/допиту за участю дітей (малолітніх, неповнолітніх осіб) в кримінальних провадженнях 33

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 37

Крісло поліграфолога Mobi Polygraph (модель 4) 37

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 39

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 42

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 45

ВИХІДНІ ДАНІ 52

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Наш журнал — реферативно-науковий. Поряд з авторськими статтями, які вперше публікуються саме тут, ми подаємо реферати вже опублікованих праць: наукових статей, посібників, оглядів судової практики, офіційних документів. Реферат стисло передає зміст першоджерела; біля кожного такого матеріалу є позначка «Реферат», анотація та бібліографічний опис першої публікації. Так журнал показує, що нового з'явилося в науці й практиці, і веде читача до оригіналу.[1]

Шановні колеги! Судова експертиза — професія для тих, хто не зупиняється на першому поясненні. Номер 2023, № 2 (49) за березень–квітень 2023 року пропонує 7 матеріалів про права дитини і сімейні спори, психологія травми і стресу, нормативне регулювання експертизи.

> *Цікавий факт зі світу судової експертизи. 31 березня 1998 року Верховний суд США у справі United States v. Scheffer визнав, що повна заборона доказів поліграфа у Військовому правилі доказування 707 не порушує права обвинуваченого на захист. Суддя Томас зазначив: «консенсусу щодо надійності доказів поліграфа просто немає». У 2023 році минає 25 років від цієї події.*[2]

Найпопулярніший матеріал номера — «Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта». Прочитайте його, поділіться з колегами і повертайтеся до архіву журналу: кожен номер — це крок до професії, яка допомагає суду бачити правду.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 23 квітня 2023 р.

> Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 8 574 цивільних осіб, і поранення 14 441 цивільних осіб. За кожною цифрою — людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]



Житловий будинок в Умані після російського ракетного удару 28 квітня 2023 р. Фото: Павло Петров / ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО



Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загину-

ла, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Сини» (20.11.2014)[6]

Читати вірш «Сини» у збірнику (с. 10)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 30.04.2023 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше двоє суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. United States v. Scheffer, 523 U.S. 303 (1998), Opinion of the Court. Cornell Law School LII. URL: https://www.law.cornell.edu/supct/html/96-1133.ZO.html (data zvernennia: 04.11.2026).

3. OHCHR, "Ukraine: civilian casualty update" (storinka: "Ukraine: Civilian casualties as of 23 April 2023", opubl. 24.04.2023). URL: https://ukraine.un.org/en/download/131765/228808 (data zvernennia: 04.11.2026).

4. Pavlo Petrov / DSNS Ukrainy. Zhytlovyi budynok v Umani pislia rosiiskoho raketnoho udaru 28 kvitnia 2023 r [A Residential Building in

Uman After a Russian Missile Strike on 28 April 2023] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Uman_after_Russian_missile_strike,_2023-04-28_(41).jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта[1]

Головченко Л. М., Лозовий А. І., Сімакова-Єфремян Е. Б. та ін.

Реферат · оприлюднено 06.03.2023

Реферат. Навчальний посібник «Основи судової експертизи» (Харків: Право, 2016, 928 с., ISBN 978-966-458-991-5) підготували фахівці установ Міністерства юстиції України: Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса, Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз і Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності. Першими серед 23 авторів-укладачів названо Головченка Л. М., Лозового А. І. і Сімакову-Єфремян Е. Б.; рецензентами виступили Гетьман А. П., Шепітько В. Ю., Яроцький В. Л., Притика Ю. Д. і Рувін О. Г. Посібник має надати науково-методичну та практичну допомогу фахівцям, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта, але не працюють у державних спеціалізованих установах, працівникам цих установ, а також студентам під час навчання (стажування) з дисциплін курсу «Судова експертиза»; за видавничою анотацією, він адресований і викладачам, аспірантам, докторантам та фахівцям, які лише починають працювати в судово-експертному забезпеченні правосуддя. Перший розділ висвітлює історичні, загальнотеоретичні та організаційно-правові засади судової експертизи: її історію, загальну теорію, відповідальність експерта й організацію проведення експертиз, з контрольними запитаннями. Наступні шість розділів присвячено окремим видам експертиз: автотоварознавчій; будівельно-технічній, оціночно-будівельній, земельно-технічній та оціночно-земельній (зокрема методикам поділу квартир, визначення порядку користування, ідеальних часток, вартості будівництва, шкоди від затоплення); економічній (фінансовий аналіз, кредитні операції, податкові розрахунки в процедурах санації та ліквідації); товарознавчій; інженерно-транспортній (технічний стан транспортних засобів, зіткнення, наїзди на пішоходів); експертизі у сфері інтелектуальної власності, що охоплює літературні твори, комп'ютерні програми й бази даних, винаходи, промислові зразки, сорти рослин, торговельні марки, географічні зазначення та комерційну таємницю. У додатках вміщено програ-

ми підготовки судових експертів і витяги з нормативно-правових актів про судово-експертну діяльність. Окремого розділу про судово-психологічну експертизу посібник не містить, психологічні експертизи лише згадано в переліку видів досліджень. Видання корисне кандидатам у судові експерти, які готуються до атестації, та викладачам судової експертизи.

Ключові слова: судова експертиза, кваліфікація судового експерта, атестація судових експертів, теорія судової експертизи, організаційно-правові засади, будівельно-технічна експертиза, економічна експертиза, інженерно-транспортна експертиза, експертиза інтелектуальної власності, навчальний посібник.

Fundamentals of Forensic Examination: A Textbook for Specialists Intending to Obtain or Confirm the Qualification of a Forensic Expert

Holovchenko L. M., Lozovyi A. I., Simakova-Yefremian E. B. ta in.

Abstract. The textbook "Fundamentals of Forensic Examination" (Kharkiv: Pravo, 2016, 928 pages, ISBN 978-966-458-991-5) was prepared by specialists of institutions of the Ministry of Justice of Ukraine: the Kharkiv Research Institute of Forensic Examinations named after Hon. Prof. M. S. Bokarius, the Odesa Research Institute of Forensic Examinations and the Research Centre for Forensic Examination in Intellectual Property. The 23 compilers are headed in the author list by Holovchenko L. M., Lozovyi A. I. and Simakova-Yefremian E. B. The book aims to give scientific, methodological and practical support to specialists who intend to obtain or confirm the qualification of a forensic expert outside state forensic institutions, to staff of those institutions and to students taking forensic science courses; lecturers, postgraduates and newcomers to the field are also named as readers. The first section covers the history, general theory, organisational and legal framework of forensic examination and the liability of experts. Six further sections deal with specific examinations: vehicle valuation; construction, land and property valuation (including partition of flats, ideal shares, construction costs and flood damage); economic examination (financial analysis, credit operations, tax calculations in rehabilita-

tion and liquidation); commodity examination; road traffic engineering (vehicle condition, collisions, pedestrian accidents); and intellectual property, from literary works and software to inventions, plant varieties, trademarks and trade secrets. Appendices contain expert training programmes and extracts from legislation. There is no separate chapter on forensic psychological examination.

Keywords: forensic examination, forensic expert qualification, certification of forensic experts, theory of forensic science, legal framework, construction examination, economic examination, road traffic examination, intellectual property examination, textbook.

Першоджерело: Основи судової експертизи : навч. посіб. для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків : Право, 2016. 928 с.[2] Реферат оприлюднено в журналі 06.03.2023.

REFERENCES

1. Holovchenko L. M., Lozovyi A. I., Simakova-Yefremian E. B. ta in. Osnovy sudovoi ekspertyzy [Fundamentals of Forensic Examination: A Textbook for Specialists Intending to Obtain or Confirm the Qualification of a Forensic Expert] : navchalnyi posibnyk dlia fakhivtsiv, yaki maiut namir otrymaty abo pidtverdyty kvalifikatsiiu sudovoho eksperta : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 2 (49). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/8405-osnovi-sudovoji-ekspertizi-navchalnij-posibnik-dlya-fakhivtsiv-yaki-mayut-namir-otrimati-abo-pidtverditi-kvalifikatsiyu-sudovogo-eksper (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Osnovy sudovoi ekspertyzy [Fundamentals of Forensic Examination] : navch. posib. dlia fakhivtsiv, yaki maiut namir otrymaty abo pidtverdyty kvalifikatsiiu sudovoho eksperta / avt.-uklad.: L. M. Holovchenko, A. I. Lozovyi, E. B. Simakova-Yefremian ta in. Kharkiv : Pravo, 2016. 928 s. URL: https://drive.google.com/file/d/

1vf3In1XqKLcQfl8E2d8JJWneyKa48T70/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Каралкін Максим Васильович[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 24.03.2023

Анотація. Сторінка-візитівка представляє Каралкіна Максима Васильовича — наукового журналіста (на громадських засадах) online-журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці», юриста за освітою, голову ГО «Міжрегіональна правозахисна група «ЗАХИСТ» (м. Одеса). Зазначено, що він проводив громадські журналістські розслідування корупції у Збройних Силах України, зокрема щодо будівництва казарм поліпшеного зразка та житла для військовослужбовців, захищав у судах інтереси військових і членів їхніх сімей, а також займається психореабілітацією військових і учасників бойових дій.

Ключові слова: редакція журналу, науковий журналіст, журналістські розслідування, правозахисна діяльність, психореабілітація військових.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 24.03.2023.

REFERENCES

1. Karalkin Maksym Vasylovych. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 2 (49). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/8552-karalkin-maksim-vasilovich (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

«Актуальні проблеми діяльності психолога в сучасних умовах: професійні вимоги і завдання»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ 13 травня 2021р.)[1]

Реферат · оприлюднено 02.04.2023

Реферат. Збірник «Актуальні проблеми діяльності психолога в сучасних умовах: професійні вимоги і завдання» містить тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 13 травня 2021 р. в Києві. Видання підготував Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»; його рекомендувала до друку Вчена рада інституту, а випустив 2021 р. видавник Назаров О. А. обсягом 80 сторінок як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463). Головою редакційної колегії був директор інституту, доктор юридичних наук, професор, академік НАН ВО України Василь Фелик. До колегії ввійшли викладачі кафедри кримінального права, процесу і криміналістики: її завідувач, доктор юридичних наук, професор Петро Воробей; кандидат психологічних наук Юрій Вітомський, який керує предметно-методичною секцією психології кафедри; кандидат педагогічних наук, професор Володимир Абрамян; кандидат юридичних наук, професор Максим Палій; кандидатка педагогічних наук, доцентка Алла Корень; кандидат психологічних наук, судовий експерт Олег Назаров. Поєднання в редколегії правників, психологів і педагогів однієї кафедри засвідчує міждисциплінарне спрямування конференції, на якій професійну діяльність психолога розглядали разом із потребами юридичної практики. Тези присвячено проблемам професійної діяльності психолога на сучасному етапі, вимогам до його фахової підготовки та завданням, які він розв'язує; класифікаційні індекси збірника — УДК 343.272(477) і ББК 88.8. За анотацією, збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників закладів освіти й наукових установ, студентів, курсантів, аспірантів і докторантів психологічного та юридичного напрямів, практичних працівників і широкий читацький загал. Видання становить інтерес для психологів, які взаємодіють з органами правосуддя, судових експертів-психологів і викладачів юридичної психології.

Ключові слова: діяльність психолога, професійні вимоги, юридична психологія, науково-практична конференція, тези доповідей, психологічна освіта, Київський інститут інтелектуальної власності та права.

"Current Problems of a Psychologist's Activity in Modern Conditions: Professional Requirements and Tasks": Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Kyiv, 13 May 2021)

Abstract. The collection contains the abstracts of papers presented at the All-Ukrainian scientific and practical conference "Current Problems of a Psychologist's Activity in Modern Conditions: Professional Requirements and Tasks", held in Kyiv on 13 May 2021. It was prepared by the Kyiv Institute of Intellectual Property and Law of the National University "Odesa Law Academy", recommended for publication by the Institute's Academic Council and issued in 2021 by the publisher Nazarov O. A. as an 80-page supplement to the electronic abstract and research journal "Forensic Psychological Examination. Use of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" (ISSN 2521-1463). The editorial board was chaired by Professor Vasyl Felyk, Doctor of Legal Sciences, director of the Institute, and included members of the Department of Criminal Law, Procedure and Criminalistics: its head Professor Petro Vorobei, the psychologists Yurii Vitomskyi and Oleh Nazarov, the education scholars Volodymyr Abramian and Alla Koren, and the lawyer Maksym Palii. This combination of lawyers, psychologists and educators reflects the interdisciplinary orientation of the conference, which considered the professional activity of psychologists together with the needs of legal practice. The abstracts address current problems of the psychologist's work, the professional requirements placed on psychologists and the tasks they perform. According to its annotation, the collection is intended for researchers and teaching staff, students, cadets, postgraduate and doctoral candidates in psychology and law, practitioners and the general reader, and it is of interest to forensic psychologists and teachers of legal psychology.

Keywords: psychologist's activity, professional requirements, legal psychology, scientific conference, conference abstracts, psychological education, Ukraine.

Першоджерело: Актуальні проблеми діяльності психолога в сучасних умовах: професійні вимоги і завдання : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 13 трав. 2021 р.) / голова редкол. В. Фелик.[1] Реферат оприлюднено в журналі 02.04.2023.

REFERENCES

1. "Aktualni problemy diialnosti psykholoha v suchasnykh umovakh: profesiini vymohy i zavdannia": materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyiv 13 travnia 2021r.) ["Current Problems of a Psychologist's Activity in Modern Conditions: Professional Requirements and Tasks": Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Kyiv, 13 May 2021)] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 2 (49). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/8618-aktualni-problemi-diyalnosti-psikhologa-v-suchasnikh-umovakh-profesijni-vimogi-i-zavdannya-materiali-vseukrajinskoji-naukovo-praktichnoji-konferentsiji-m-kijiv-13-travnya-2021r (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Валідність психологічного дослідження: математика абсурду[1]

Вітомський Ю. Л., Бондаренко С. Ю.

Оригінальна публікація · оприлюднено 02.04.2023

Анотація. Вітомський Ю. Л. і Бондаренко С. Ю. порушують проблему валідності психологічного дослідження особистості, яку вважають однією з головних і досі дискусійних у практичній психології. Мета статті — виявити слабкі місця валідності традиційних методів дослідження особистості й обґрунтувати психосемантичний підхід у психодіагностиці особистісних якостей. Автори аналізують два найпоширеніші інструменти: проективні методики та стандартизовані особистісні опитувальники. Щодо проекти-

вних методик проблема, на їхню думку, полягає не в самому методі проекції, а в інтерпретації, валідність якої залежить від професійного рівня фахівця, що створює ризик суб'єктивних висновків. Щодо опитувальників автори спираються на аргументи У. Мішела про низьку (не вище 0,3) кореляцію виявлених рис із фактичною поведінкою в нових ситуаціях. Критично оцінено й «математичну спокусу» психології: встановлення кількісних співвідношень створює ілюзію пізнання суті психічних явищ, не пояснюючи логіки їх розвитку, а висока варіативність результатів під впливом ситуативних обставин підриває надійність діагностики. Центральна теза статті стосується знакової природи психічного: вербальні реакції як продукт другої сигнальної системи принципово неоднозначні, символ може існувати лише у двозначній формі, тому психологічні суперечності автори пропонують розглядати не як конфлікт протилежних імпульсів, а як принцип («і те, і інше»). Звідси висновок, що стандартизовані опитувальники є надто грубими інструментами, нечутливими до індивідуальних нюансів, а риси особистості завжди містять неусвідомлювані, невербальні складники. Ефективність психодіагностичного методу автори вбачають у здатності виявляти ірраціональність у повному вигляді; частково проблему валідності пропонують розв'язати поєднанням психоаналізу з факторизацією результатів, а наступним кроком дослідження називають систематизацію способів факторизації. Положення статті варто враховувати судовим експертам-психологам, коли вони оцінюють межі інтерпретації результатів опитувальників і проективних методик.

Ключові слова: валідність, психодіагностика, особистісний опитувальник, проективні методики, психосемантичний підхід, абсурд, знак і символ, факторний аналіз.

Validity of Psychological Research: The Mathematics of the Absurd

Vitomskyi Yu. L., Bondarenko S. Yu.

Abstract. Validity remains one of the central and still disputed problems of applied psychology, and this article by Vitomskyi Yu. L.

and Bondarenko S. Yu. addresses it with respect to personality assessment. The authors aim to identify weaknesses in the validity of traditional personality research methods and to justify a psychosemantic approach to psychodiagnostics. Two widely used tools are examined. For projective techniques the difficulty lies not in projection as such but in interpretation, whose validity depends on the professional level of the examiner and is therefore exposed to subjectivity. For standardised personality questionnaires the authors draw on Mischel's argument that measured traits correlate weakly (no higher than 0.3) with actual behaviour in new situations. They also criticise the "mathematical temptation" in psychology: quantitative relationships create an illusion of understanding the nature of mental phenomena without explaining their development, while results vary strongly with situational factors. The core thesis concerns the sign nature of the psyche: verbal responses, as products of the second signal system, are inherently ambiguous, a symbol can exist only in an ambivalent form, and psychological contradictions should be treated as a principle ("both this and that") rather than as a clash of opposing impulses. Consequently, standardised questionnaires are too coarse to capture individual nuances, and traits always contain unconscious, non-verbal components. The authors propose combining psychoanalysis with factorisation of results and plan to systematise factorisation methods. The paper is relevant to forensic psychologists assessing the limits of test interpretation.

Keywords: validity, psychodiagnostics, personality questionnaire, projective techniques, psychosemantic approach, absurdity, sign and symbol, factor analysis.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 02.04.2023.

REFERENCES

1. Vitomskyi Yu. L., Bondarenko S. Yu. Validnist psykholohichnoho doslidzhennia: matematyka absurdu [Validity of Psychological Research: The Mathematics of the Absurd]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. №

2 (49). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/8619-vitomskij-yu-l-bondarenko-s-yu-validnist-psikhologichnogo-doslidzhennya-matematika-absurdu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Міжнародно-правові та науково-експертні підходи до формування правил поведінки щодо висвітлення насильства проти дітей. Презентація / Круглий стіл online на тему: «Психологічні, юридичні та етичні аспекти висвітлення насильства проти дітей»[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 08.04.2023 · **DOI: 10.53672/ej.2.2023.01**[1]

Анотація. 7 квітня 2023 р. Етична комісія Національної психологічної асоціації провела онлайн круглий стіл «Психологічні, юридичні та етичні аспекти висвітлення насильства проти дітей під час війни». Назаров О. А., директор Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі, виступив на ньому з доповіддю «Міжнародно-правові та науково-експертні підходи до формування правил поведінки щодо висвітлення насильства проти дітей», шість слайдів якої оприлюднено в журналі. Автор розглядає міжнародні нормативні документи як джерело правил поведінки психологів, коли йдеться про висвітлення насильства проти дітей в умовах війни, і наводить науково-експертні підходи до визначення негативних ефектів, які спричиняє поширення інформації про насильство та жорстокість у медіа. Наголошено, що гуманізація поводження з неповнолітніми, закріплена в міжнародних документах різного рівня, є визначальною тенденцією реформування європейського судочинства в бік правосуддя, дружнього до дитини, яке має зменшити травматизацію дитини, спричинену злочином. Як приклад національної саморегуляції медіа до презентації додано п'ять спільних актів узгодження, підписаних українськими медіагрупами у 2016–2021 рр.: про захист дитини, яка зазнала сексуального насильства, при залученні до медіавиробництва; про висвітлення теми

суїциду; участі дітей у збройних конфліктах; випадків насильства і жорстокості; булінгу (цькування). За повідомленням видання «Zaxid.net» (2016), перший із цих актів розробила робоча група при Національній раді з питань телебачення і радіомовлення за участі психологів і педагогів; його підписали медіагрупи «1+1 media», StarLightMedia, «Медіа Група Україна» та Національна телекомпанія України. Акт допускає залучення дитини до медіавиробництва лише в її інтересах і за добровільної поінформованої згоди батьків, вимагає письмового висновку психолога про відсутність ризику вторинної травматизації та забороняє показувати ознаки, за якими можна впізнати дитину, називати її прізвище й населений пункт. Матеріал корисний психологам, журналістам, юристам і судовим експертам.

Ключові слова: насильство щодо дітей, висвітлення в медіа, етика психолога, міжнародні нормативні документи, правосуддя, дружнє до дитини, гуманізація поводження з неповнолітніми, саморегуляція медіа, спільні акти узгодження, вторинна травматизація, війна.

International Legal and Expert Approaches to Shaping Rules of Conduct for Reporting Violence Against Children. Presentation at the Online Round Table "Psychological, Legal and Ethical Aspects of Reporting Violence Against Children"

Nazarov O. A.

Abstract. On 7 April 2023 the Ethics Commission of the National Psychological Association held an online round table on the psychological, legal and ethical aspects of reporting violence against children during the war. Nazarov O. A., director of the Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research, gave a presentation on international legal and expert approaches to rules of conduct for such reporting; its six slides are published in the journal. The author treats international legal instruments as a source of conduct rules for psychologists involved in the coverage of violence against children in wartime and outlines expert approaches

to identifying the harmful effects of disseminating information about violence and cruelty in the media. He argues that the humane treatment of minors enshrined in international documents is the defining trend in the reform of European justice towards child-friendly justice, which aims to reduce the trauma a child suffers from crime. As an example of media self-regulation in Ukraine, the publication lists five joint agreements signed by Ukrainian media groups in 2016–2021, on protecting a child who has suffered sexual abuse when involved in media production, on suicide coverage, on children in armed conflict, on violence and cruelty, and on bullying. According to Zaxid.net (2016), the first agreement was drafted by a working group under the National Council for Television and Radio Broadcasting and permits a child's involvement only in the child's interests, with informed parental consent, a psychologist's written opinion and full anonymity.

Keywords: violence against children, media coverage, psychologist ethics, international legal instruments, child-friendly justice, media self-regulation, secondary traumatisation, war.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 08.04.2023; DOI: **10.53672/ej.2.2023.01**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Mizhnarodno-pravovi ta naukovo-ekspertni pidkhody do formuvannia pravyl povedinky shchodo vysvitlennia nasylstva proty ditei. Prezentatsiia [International Legal and Expert Approaches to Shaping Rules of Conduct for Reporting Violence Against Children. Presentation at the Online Round Table "Psychological, Legal and Ethical Aspects of Reporting Violence Against Children"] / Kruhlyi stil online na temu: "Psykholohichni, yurydychni ta etychni aspekty vysvitlennia nasylstva proty ditei". Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 2 (49). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.2.2023.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/8690-nazarov-o-a-mizhnarodno-pravovi-ta-naukovo-ekspertni-pidkhodi-do-formuvannya-pravil-povedinki-shchodo-visvitlennya-nasilstva-proti-ditej-prezentatsiya-kruglij-stil-online-na-temu-psikholo-

gichni-yuridichni-ta-etichni-aspekti-visvitlennya-nasilstva-proti-ditej-pid-chas-vijni-7-kvitnya-2023-roku-etichna-komisiya-natsionalnoji-psikholo-gichnoji-asotsiatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Реєстр психологів, які залучаються до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги[1]

Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Офіс Генерального прокурора.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 29.04.2023

Реферат. Спільним наказом Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України та Офісу Генерального прокурора від 07.02.2023 № 493/5/67/32 запроваджено пілотний проєкт щодо залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх і неповнолітніх осіб через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги. У матеріалі розкрито правову природу Реєстру психологів як бази даних, яку формує та веде Координаційний центр з надання правової допомоги; до неї включають осіб, що успішно пройшли конкурс з відбору психологів, порядок проведення якого встановлює Мін'юст за погодженням з МВС. Детально описано механізм залучення: слідчий, дізнавач, прокурор, слідчий суддя або суд надсилають до регіонального центру запит за формою додатка 1 до Порядку, уповноважена особа центру протягом одного робочого дня визначає психолога з Реєстру, видає йому доручення й повідомляє ініціатора, а якщо залучити психолога неможливо, у той самий строк інформує про це. Залучення відбувається в порядку, встановленому КПК України, допускається повторний запит щодо іншого психолога, а психолог упродовж п'яти робочих днів подає звіт про участь у слідчих (розшукових) і процесуальних діях за формою додатка 2. Створення Реєстру передбачено Планом заходів з

реалізації Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року; його мета полягає в захисті прав і найкращих інтересів дітей, які стали свідками чи жертвами злочинів або самі вчинили правопорушення. Психолога залучають на запит слідчого чи прокурора, ювенального поліцейського, слідчого судді або суду. Пілотний проєкт першочергово впроваджують у Дніпропетровській, Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Одеській, Чернігівській областях і в місті Києві за участю ГО «Всеукраїнський громадський центр "Волонтер"», міжвідомчих органів і за сприяння ЮНІСЕФ. Наведено бланки запиту та звіту психолога, а також досвід проходження конкурсного відбору судовим експертом-психологом О. А. Назаровим (онлайн-курс, тренінг обсягом близько 20 академічних годин, співбесіда, укладення угоди). Матеріал корисний слідчим, прокурорам, суддям, адвокатам і психологам, які працюють з дітьми в кримінальному процесі.

Ключові слова: реєстр психологів, допит дитини, опитування дитини, кримінальне провадження, малолітні та неповнолітні особи, безоплатна вторинна правова допомога, Координаційний центр з надання правової допомоги, пілотний проєкт, юстиція щодо дітей, захист прав дитини.

Register of Psychologists Engaged in Criminal Proceedings Involving Young Children and Minors Through Regional Centres for Free Secondary Legal Aid

Ministerstvo yustytsii Ukrainy, Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, Ofis Heneralnoho prokurora.

Abstract. Ukrainian criminal procedure provides for the participation of a psychologist when children are questioned or interviewed, which requires a transparent mechanism for engaging qualified specialists. This material reviews the joint order of the Ministry of Justice of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the Office of the Prosecutor General of 7 February 2023 No. 493/5/67/32, which launched a pilot project for engaging psychologists in criminal pro-

ceedings involving young children and minors through regional centres for free secondary legal aid. It outlines the Register of Psychologists maintained by the Coordination Centre for Legal Aid Provision, admission through a competitive selection set by the Ministry of Justice in agreement with the Ministry of Internal Affairs, and the engagement mechanism: an investigator, inquirer, prosecutor, investigating judge or court submits a standard request (Annex 1); within one working day the regional centre assigns a psychologist or reports that none is available; the psychologist files a report on participation in investigative and procedural actions within five working days (Annex 2). The Register implements the action plan of the national strategy for reforming justice for children until 2023 and aims to protect the rights and best interests of child witnesses, victims and offenders. The pilot covers the Dnipropetrovsk, Zhytomyr, Ivano-Frankivsk, Kyiv, Lviv, Odesa and Chernihiv regions and the city of Kyiv, with UNICEF support. Request and report forms are provided, together with the experience of a forensic psychologist who passed the selection (online course, about 20 academic hours of training, interview, service agreement). The material is relevant to investigators, prosecutors, judges, defence lawyers and child psychologists.

Keywords: register of psychologists, child interviewing, criminal proceedings, young children and minors, free secondary legal aid, Coordination Centre for Legal Aid Provision, pilot project, justice for children, rights of the child.

Першоджерело: Про запровадження та реалізацію пілотного проєкту щодо залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги : наказ М-ва юстиції України, М-ва внутр. справ України, Офісу Генер. прокурора від 07.02.2023 № 493/5/67/32.[2] Реферат оприлюднено в журналі 29.04.2023.

REFERENCES

1. Ministerstvo yustytsii Ukrainy, Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, Ofis Heneralnoho prokurora. Reiestr psykholohiv, yaki zaluchaiutsia do kryminalnykh provadzhen za uchastiu malolitnikh, nepovnolitnikh osib cherez rehionalni tsentry z nadannia bezoplatnoi vtorynnoi pravovoi dopomohy [Register of Psychologists Engaged in Criminal Proceedings Involving Young Children and Minors Through Regional Centres for Free Secondary Legal Aid] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 2 (49). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/8863-reestr-psikhologiv-yaki-zaluchayutsya-do-kriminalnikh-provadzhen-za-uchastyu-malolitnikh-nepovnolitnikh-osib-cherez-regionalni-tsentri-z-nadannya-bezoplatnoji-vtorinnoji-pravovoji-dopomogi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro zaprovadzhennia ta realizatsiiu pilotnoho proiektu shchodo zaluchennia psykholohiv do kryminalnykh provadzhen za uchastiu malolitnikh, nepovnolitnikh osib cherez rehionalni tsentry z nadannia bezoplatnoi vtorynnoi pravovoi dopomohy [On the Introduction and Implementation of a Pilot Project on Involving Psychologists in Criminal Proceedings with Young and Minor Persons Through Regional Centres for Free Secondary Legal Aid] : nakaz M-va yustytsii Ukrainy, M-va vnutr. sprav Ukrainy, Ofisu Hener. prokurora vid 07.02.2023 № 493/5/67/32. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-23#Text (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

Рекомендації[1]

Йосипов А., Яценко В., Колокольніков В.

Реферат · оприлюднено 06.03.2023

Реферат. Методичні матеріали «Основи правової підготовки добровольця» розробили адвокати А. Йосипов, В. Яценко та В. Ко-

локольників у межах діяльності Навчального центру комплексної підготовки добровольців «ДГВ» Добровольчого формування «Легіон Д» № 7 територіальної громади міста Києва. Автори призначили матеріали для вивчення однойменного курсу; за повідомленням редакції, документ застосовується в роботі добровольчих формувань територіальної громади Києва. Первісно текст у вигляді статті В. Яценка було оприлюднено 18.10.2022 на інтернет-ресурсі волонтерського руху «Адвокати ЗСУ». Редакція журналу впорядкувала його та поширила як окреме видання обсягом 23 с., що вийшло 2022 року як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці». Видання адресоване насамперед слухачам курсу та членам добровольчих формувань. Реферат містить бібліографічний опис, відомості про авторів і походження тексту та посилання на повний текст методичних рекомендацій.

Ключові слова: правова підготовка, добровольці, добровольчі формування територіальної громади, методичні матеріали, територіальна громада міста Києва, волонтерський рух «Адвокати ЗСУ».

Recommendations: Fundamentals of Legal Training for Volunteers

Yosypov A., Yatsenko V., Kolokolnikov V.

Abstract. The methodological materials “Fundamentals of Legal Training for Volunteers” were prepared by attorneys A. Yosypov, V. Yatsenko and V. Kolokolnikov for the Training Centre for Comprehensive Volunteer Training “DHV” of the volunteer formation “Legion D” No. 7 of the Kyiv territorial community and are intended for teaching a course of the same name. According to the editorial note, the document is used by the volunteer formations of the Kyiv territorial community. The text was first published by V. Yatsenko on 18 October 2022 on the website of the volunteer movement “Lawyers of the Armed Forces of Ukraine”; the editorial board edited it and released it as a 23-page supplement (2022) to the electronic abstract and scientific journal

"Forensic Psychological Examination. Use of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice". The page provides the bibliographic description, information on the authors and the origin of the text, and a link to the full text of the recommendations.

Keywords: legal training, volunteers, volunteer formations of territorial communities, methodological materials, Kyiv territorial community.

Першоджерело: Яценко В. Основи правової підготовки добровольця. Волонтерський рух «Адвокати ЗСУ». 2022. 18 жовт.[2] Реферат оприлюднено в журналі 06.03.2023.

REFERENCES

1. Yosypov A., Yatsenko V., Kolokolnikov V. Rekomendatsii [Recommendations: Fundamentals of Legal Training for Volunteers] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. № 2 (49). URL: https://expertize-journal.org.ua/books/8406-rekomendatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Yatsenko V. Osnovy pravovoi pidhotovky dobrovoltsia [Fundamentals of Legal Training for Volunteers]. Volonterskyi rukh "Advokaty ZSU". 2022. 18 zhovt. URL: https://pravo-ua.com/dftg/1966/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

06.03.2023

На «Всеукраїнській школі юридичної психології», яка проводилась Острозьким осередком Ліги студентів Асоціації правників України у Рівно 05 березня 2023 року було представлено класичний тип поліграфу та сучасний поліграф EyeDetect[1]

5 березня 2023 року на Всеукраїнській школі юридичної психології, яку провів у Рівному Острозький осередок Ліги студентів Асоціації правників України, судовий експерт-психолог (поліграфолог) к. психол. н., доц. Назаров О. А. прочитав лекцію «Основи судово-психологічної експертизи в Україні» і продемонстрував класичний поліграф та EyeDetect. Він пояснив будову поліграфа, методологію виявлення прихованої інформації та критерії науковості психофізіологічних методів. Наведено визначення поліграфа як багатоканальної методики реєстрації психофізіологічних реакцій. Спікера відзначили почесним дипломом «Подяка».

09.03.2023

VerifEye - перший у світі мобільний додаток для виявлення та перевірки прихованої інформації за допомогою мобільного телефону[2]

8 березня 2023 року на IX Міжнародній конференції в США з інструментальної детекції прихованої інформації представлено VerifEye, мобільний застосунок для iOS та Android, який повідомлення називає першим у світі засобом перевірки прихованої інформації за допомогою телефона; виробник технології Converus (США). Заявлено точність близько 80 %, тест триває менше 5 хвилин і охоплює 3–4 теми, його можна проходити самостійно чи під наглядом поліграфолога. Голова ГО «Колегія поліграфологів України» Андрій Лисенко уточнив, що з перед- і післятестовою частинами тестування довше, а в Україні VerifEye поки недоступний.

27.03.2023

Київський університет інтелектуальної власності та права: презентація матеріально-технічної бази навчання психологів, юристів за освітніми компонентами інструментальних методів виявлення прихованої інформації (поліграф)[3]

У березні 2023 року к. психол. н., доц. Назаров О. А. презентував у Київському університеті інтелектуальної власності та права матеріально-технічну базу для навчання психологів і юристів інструментальних методів виявлення прихованої інформації, які там викладають з 2018 року. Показано навчальний кабінет поліграфолога, психодіагностичний кабінет із відеоспостереженням для незалежних спостерігачів і демонстраційні стенди з кріслами Mobi Polygraph. Пояснено правові засади судово-психологічної експертизи із застосуванням поліграфа (ст. 28 Конституції, наказ Мін'юсту № 1350/5) і наведено орієнтовні питання до експерта.

04.04.2023

03 квітня 2023 року до складу редакційної колегії online журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» було включено науковців Київського університету інтелектуальної власності та права[4]

3 квітня 2023 року до редакційної колегії журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» включено доцентів кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права, кандидатів психологічних наук Юрія Вітомського та Олесю Чернякову. Наведено їхні наукові інтереси (психологічне опосередкування правової поведінки й делінквентність; психологічний супровід освітнього процесу, профілактика конфліктів), нагороди та профілі ORCID і Google Scholar. Університет співпрацює з журналом з 2021 року.

29.04.2023

Рекомендовано для проходження психологам: безкоштовний професійний онлайн-курс «Психологічні основи допомоги дітям, що постраждали від війни» з фінальним тестуванням знань та отриманням сертифікату[5]

ГО «Всеукраїнський громадський центр «Волонтер» разом з UNICEF Ukraine створила безкоштовний онлайн-курс «Психологічні основи допомоги дітям, що постраждали від війни». Чотири модулі охоплюють вплив війни на стан дитини, вікові особливості дітей, ефективну комунікацію з ними та взаємовплив фізичного й психічного здоров'я. Курс завершується фінальним тестуванням і сертифікатом; наведено приклад сертифіката к. психол. н., доц. Назарова О. А. Психологам рекомендовано й інші курси платформи ЮНІСЕФ: про дистанційну роботу шкільного психолога, психосоціальну підтримку під час пандемії COVID-19, профілактику деструктивної поведінки підлітків.

29.04.2023

Реєстр психологів, які залучаються до опитування/допиту за участю дітей (малолітніх, неповнолітніх осіб) в кримінальних провадженнях[6]

Спільним наказом Мін'юсту, МВС та Офісу Генерального прокурора від 07.02.2023 № 493/5/67/32 запроваджено пілотний проєкт залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх і неповнолітніх через регіональні центри безоплатної вторинної правової допомоги в семи областях і Києві. Реєстр таких психологів (з вищою освітою за спеціальністю 053 «Психологія», які пройшли конкурс) працює в тестовому режимі за підтримки ЮНІСЕФ. Подано бланки запиту і звіту психолога. Повідомлено, що Назарова О. А. включено до Реєстру з 28.06.2022, й описано етапи конкурсного відбору.

REFERENCES

1. Na "Vseukrainskii shkoli yurydychnoi psykholohii", yaka provodylas Ostrozkym oseredkom Lihy studentiv Asotsiatsii pravnykiv Ukrainy

u Rivno 05 bereznia 2023 roku bulo predstavleno klasychnyi typ polihrafu ta suchasnyi polihraf EyeDetect [At the "All-Ukrainian School of Legal Psychology", Held by the Ostroh Branch of the League of Students of the Ukrainian Bar Association in Rivne on 5 March 2023, a Classic Polygraph and the Modern EyeDetect Polygraph Were Presented]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 6 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/8396-na-vseukrajinskij-shkoli-yuridichnoji-psikhologiji-yaka-provodilas-ostrozkim-oseredkom-ligi-studentiv-asotsiatsiji-pravnikiv-ukrajini-u-rivno-05-bereznya-2023-roku-bulo-predstavleno-klasichnij-tip-poligrafu-ta-suchasnij-poligraf-eyedetect (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. VerifEye - pershyi u sviti mobilnyi dodatok dlia vyiavlennia ta perevirky prykhovanoi informatsii za dopomohoiu mobilnoho telefonu [VerifEye – The World's First Mobile Application for Detecting and Verifying Concealed Information Using a Mobile Phone]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 9 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=8428 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Kyivskyi universytet intelektualnoi vlasnosti ta prava: prezentatsiia materialno-tekhnichnoi bazy navchannia psykholohiv, yurystiv za osvitnimy komponentamy instrumentalnykh metodiv vyiavlennia prykhovanoi informatsii (polihraf) [Kyiv University of Intellectual Property and Law: Presentation of the Material and Technical Base for Training Psychologists and Lawyers in Educational Components of Instrumental Methods of Detecting Concealed Information (Polygraph)]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 27 berez. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/8562-prezentatsiya-materialno-tekhnichnoji-bazi-kijivskogo-universitetu-intelektualnoji-vlasnosti-ta-prava-shchodo-navchannya-psikhologiv-yuristiv-za-osvitnimi-komponentami-instrumentalnikh-metodiv-

viyavlennya-prikhovanoji-informatsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. 03 kvitnia 2023 roku do skladu redaktsiinoi kolehii online zhurnalu "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" bulo vkliucheno naukovtsiv Kyivskoho universytetu intelektualnoi vlasnosti ta prava [On 3 April 2023, Researchers of the Kyiv University of Intellectual Property and Law Were Included in the Editorial Board of the Online Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice"]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 4 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/8647-03-kvitnya-2023-roku-do-skladu-redaktsijnoji-kolegiji-referativno-naukovogo-online-zhurnalu-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-i-spetsialnikh-znan-v-yuridichnij-diyalnosti-bulo-vklyucheno-fakhovikh-naukovo-pedagogichnikh-pratsivnikiv-kijivskogo-universitetu-intelektualnoji-vlasnosti-ta-prava-v-galuzi-dityachoji-ta-yuridichnoji-psikhologiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Rekomendovano dlia prokhodzhennia psykholoham: bezkoshtovnyi profesiinyi onlain-kurs "Psykholohichni osnovy dopomohy ditiam, shcho postrazhdaly vid viiny" z finalnym testuvanniam znan ta otrymanniam sertyfikatu [Recommended for Psychologists: A Free Professional Online Course "Psychological Foundations of Helping Children Affected by the War" with a Final Knowledge Test and Certificate]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 29 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/8865-rekomendovano-dlya-prokhodzhennya-psikhologam-bezkoshtovnij-profesijnij-onlajn-kurs-psikhologichni-osnovi-dopomogi-dityam-shcho-postrazhdali-vid-vijni-z-finalnim-testuvannyam-znan-ta-otrimannyam-sertifikatu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Reiestr psykholohiv, yaki zaluchaiutsia do opytuvannia/dopytu za uchastiu ditei (malolitnikh, nepovnolitnikh osib) v kryminalnykh provadzhenniakh [Register of Psychologists Involved in the Questioning/

Interrogation of Children (Young and Minor Persons) in Criminal Proceedings]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 29 kvit. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/8862-reestr-psikhologiv-yaki-zaluchayutsya-do-opituvannya-dopitu-za-uchastyu-ditej-malolitnikh-nepovnolitnikh-osib-v-kriminalnikh-provadzhennyakh (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ВЛАСНІ РОЗРОБКИ

Крісло поліграфолога Mobi Polygraph (модель 4)

Модель 4 завершує ряд Mobi Polygraph: це металеве стаціонарне поліграфологічне крісло, розроблене в січні 2022 року, з підлокітниками, що регулюються за висотою й шириною.

Основа — цільнозварний каркас з профільної труби 20×20 мм, покритий білою полімерною порошковою фарбою; перед фарбуванням метал хімічно обробили для стійкості до корозії. Підлокітники регулюються за висотою затискним механізмом, за шириною — шарнірним, а стійка з гнутої труби діаметром 16 мм дозволяє змінювати відстань між ними. Розміри крісла: висота 880 мм, довжина 800 мм, ширина 560 мм, довжина підлокітника 400 мм, м'який елемент підлокітника — 165×410 мм [1].



Крісло поліграфолога Mobi Polygraph модель 4 [1]

Крісло обтягнуте м'яким замінником шкіри; м'які елементи виготовлені з ДСП і щільного поролону та обтягнуті тканиною з антибактеріальним покриттям, чохли на підлокітниках знімаються. Пластикові заглушки на ніжках не дають кріслу ковзати й не пошкоджують підлогу, а саме крісло можна обробляти будь-якими дезінфекційними засобами. Гострих кутів і деталей, за які можна зачепитися, немає [1].



Модель 4 на робочому місці поліграфолога [1]

Крісло важить 12 кг і за розмірами вміщується в легковий автомобіль, тож його можна перевозити. Гарантія — 24 місяці, вартість на час публікації — 8830 гривень [1].

REFERENCES

1. Krislo polihrafoloha Mobi Polygraph v povnii komplektatsii - model nomer 4 — metaleve statsionarne polihrafolohichne krislo. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 15 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-poligrafa/7502-krislo-poligrafologa-mobi-polygraph-v-povnij-komplektatsiji-model-nomer-4-mobi-polygraph-metaleve-statsionarne-poligrafologichne-krislo (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2023. № 2 (49). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.2.2023. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19816-2023-2-49 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2023, № 2 (49) (березень – квітень 2023 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua